

Les mer om:

- *Spennende samarbeid om forvaltningsrevisjon om Helseplattformen*
- *Når virkeligheten spriker: Helseplattformen*
- *Frå kontrollutvalet til kommunestyret og tilbake igjen – korleis sikra god flyt i kommunikasjonen?*
- *Kronikk: Er det for mye åpenhet?*

3 Strategi og kommunikasjon – for fellesskapets verdier

Per Olav Nilsen, styreleder i NKRF – kontroll og revisjon i kommunene

4 Spennende samarbeid om forvaltningsrevisjon om Helseplattformen

Kathrine Moen Bratteng, forvaltningsrevisor i Trondheim kommunerevisjon

9 Når virkeligheten spriker: Helseplattformen

Gjermund Gorset (Ap), leder av Kontrollutvalget i Trondheim kommune

11 Frå kontrollutvalet til kommunestyret og tilbake igjen – korleis sikra god flyt i kommunikasjonen?

Bjarte Stølås Storli, jurist og politisk sekretær i Sveio kommune og styremedlem i Faglig Forum for Formannskapssekretærer (FFF)

15 Er det for mye åpenhet?

Agnar Kaarbø, politisk redaktør i Kommunal Rapport

16 Hva skjer?

NKRF deltar på Arendalsuka 2025

17 Årene går – kommunale informasjonssikkerhets- og personvernutfordringer består ...

Harald Torbjørnsen, daglig leder i Foreningen kommunal informasjonssikkerhet (KiNS)

18 NKRFs årsmøte 2025 – stort engasjement

Bjørn Bråthen, seniorrådgiver i NKRF

19 Tillitsvalgte i NKRF 2025-2026 etter valgene på årsmøtet i Bergen 16. juni 2025
21 Hva skjer?

Stortingsvedtak i tråd med NKRFs innspill:
Forenkling av tilskuddsordning på vei
Nye lover
Nytt verktøy for stø økonomisk kurs
Ny styreveileder for IKS

23 Nytt om navn

Artikkelprisen 2024

NKRFs hederstegn i sølv med diplom gikk til ...

50 år siden...

Av **Bjørn Bråthen**

Inr. 4 av Kommunerevisoren i 1975 skriver distriktsrevisor Bernt Hansen fra Alta om et faglig kurs på Bardufoss hotell i 8. – 13. juni. Forbundets kursvirksomhet var den gangen i sin spede begynnelse. Temaene på kurset var mange. Inge Steffensen var lokal kursleder.

Det startet første dagen med «Revisjonsplaner, intern kontroll og revisjonsmetoder» hvor hovedrevisor Lehne i Oslo var foredragsholder. Etter foredraget var det gruppearbeid. I plenum ga samtlige grupper uttrykk for at det var behov for revisjonsplaner uansett kommunenes størrelse. Og forbundet ble henstilt til å utarbeide et standard forslag til revisjonsplan.

Dag 2 var temaet «EDB og revisor» hvor revisjonssjef Langsholt i Bærum var foredragsholder, også dette etterfulgt av gruppeoppgaver. Dag 3 startet med en orientering fra representanter fra Nord-Norges Hullkortsentral om deres EDB-tjenester. Deretter foredro revisjonssjef Haaland i Stavanger om temaet «Intern kontroll og revisjon av kassaområdet», også etterfulgt av gruppearbeid.

Dag 4 foreleste hovedrevisor Lehne om «Intern kontroll og revisjon av innkjøpsområdet». Etter det påfølgende gruppearbeidet skriver Bernt Hansen, som var sekretær under kurset:

«Det ble en riktig frisk diskusjon om revisjonsteknikk – fullstendig revisjon – stikkprøverevisjon – skumrevisjon, men det hele endte godt ...»

På kvelden var det festmiddag med taler og erkjentlighetsgaver til foredragsholderne. Hansen skriver videre:

«Deretter ble det servert kaffe med «nøgot godt attåt». Under kaffen ble det fortalt muntre historier. På grunn av strenge lovregler på dette området skal jeg ikke gjengi noen av historiene her.»

Den siste halve dagen før hjemreise var det igjen revisjonssjef Haaland som foredro om «De nye regnskapsforskriftene og erfaringene hittil».

Et annet sted i bladet framkommer det at det under dette kursoppholdet på Bardufoss, kom 11 representanter fra Finnmark sammen for å drøfte en eventuell dannelse av Finnmark kommunerevisorforening. På dette møtet var også representanter for Troms kommunerevisorlag og NKRF til stede og orienterte.

Etter en kort diskusjon ble det enstemmig vedtatt at Finnmark kommunerevisorforening skulle dannes, og et styre ble valgt. Dette ble bestående av Bernt Hansen (formann), Arne Sønvisen (nestformann) og Herulf Olsen (sekretær) – alle fra Alta. ●

Av **Per Olav Nilsen**, styreleder i NKRF – kontroll og revisjon i kommunene

Strategi og kommunikasjon – for fellesskapets verdier

Det ga god energi å samles til NKRFs årsmøte 16. juni og fagkonferanse 17.–18. juni i Bergen. Tusen takk for tilliten for gjenvalget som styreleder!

Nå viderefører vi arbeidet med å sette strategien ut i livet. Vi skal være standardsettende og veiledende, vi skal øke og dele kompetanse, vi skal bygge om-dømme og forbedre rammevilkårene til våre medlemmer og til kontrollutvalgene.

Disse områdene skal prege våre prioriteringer, tiltak og dialog med omverdenen.

Disse områdene skal prege våre prioriteringer, tiltak og dialog med omverdenen.

På fagkonferansen ble den nye kommunikasjonsstrategien presentert. Strategien har som mål å gjøre NKRF tydeligere og mer relevant – for medlemmene, media, kommunene og andre samarbeidspartnere. Og viktigst av alt: Vi skal synliggjøre resultatene av det arbeidet NKRFs medlemmer gjør.

Men en strategi som ikke eies av medlemmene, vil ikke ha full kraft. Derfor starter nå en bred forankringsprosess for å sikre at kommunikasjonsstrategien blir en del av vår daglige praksis.

Første stopp på veien for å konkretisere kommunikasjonsstrategien er Arendalsuka 2025.

Vi inviterer til et eget arrangement om hvordan kontroll og revisjon kan bidra til forbedring og utvikling i norske kommuner – og dermed bidra til tillit til den kommunale forvaltninga.

Gjennom samtaler med ulike aktører vil vi reflektere over hvordan kommunene kan jobbe systematisk med forbedring og utvikling, med kontroll og revisjon som sentrale bidragsyttere.

Dette arrangementet er en del av NKRFs arbeid for å fremme god praksis innen kommunal kontroll og revisjon, i tråd med vår visjon: "På vakt for fellesskapets verdier".

Vi vil bidra til dialog og kunnskapsdeling om hvordan norske kommuner kan styrke sine tjenester og gjennom effektiv kontroll og revisjon.

Så inviterer vi også til «Kommunedagen», sammen med Kommunalbanken, Norsk Kommunedirektørforum og Framsikt. Hele dagen vil bli strømmet for de som vil følge arrangementet digitalt.

NKRF har ansvaret for temaet «Kommunedilemma» som setter søkelys på etiske utfordringer i kommunal sektor. I lys av det økende forventningsgapet mellom innbyggernes krav til tjenester og kommunenes faktiske ressurser, vil vi diskutere hvordan dette påvirker tilliten til det offentlige, og hvorfor en åpen dialog om prioriteringer og realiteter er nødvendig. Vi utforsker videre kommunens rolle som både tjenesteyter og myndighetsutøver, og peker på behovet for tydelige strukturer og verktøy som kan bidra til etisk forsvarlig praksis i forvaltningen. Dagfinn Høybråten, leder av Kommunesektorens etikkutvalg, vil innlede til debatt.

Vi håper mange av dere vil være med – enten på stedet eller digitalt.

NKRF har lenge jobbet for å forbedre ordninga med topprammefinansiering av ressurskrevende helse- og omsorgstjenester. Basert på våre innspill har Stortinget fulgt opp med et verbalvedtak som sier noe om utfordringene i dagens ordning, og bedt regjeringa om å følge opp Riksrevisjonens etterlevelserevisjon, samt gjøre tilskuddsordninga enklere og mindre administrativt krevende for kommunene.

Stortinget ber om at regjeringa kommer tilbake til Stortinget i Kommuneproposisjonen i 2027. Dette er et viktig gjennomslag – og viser at vårt faglige bidrag blir hørt og tatt på alvor.

Dette er et viktig gjennomslag – og viser at vårt faglige bidrag blir hørt og tatt på alvor.

Før vi tar fatt på høstens utfordringer, ønsker jeg alle en velfortjent sommerferie. Takk til dere som bidrar til NKRFs arbeid og utvikling – gjennom deltakelse, dialog og engasjement.

God sommer – og så går vi videre sammen i høst! ●

Av **Kathrine Moen Bratteng**, forvaltningsrevisor i Trondheim kommunerevisjon

Spennende samarbeid om forvaltningsrevisjon om Helseplattformen

Etter flere hendelser, medieoppslag og et tilsyn¹, fikk Riksrevisjonen og Trondheim kommunerevisjon i 2023 en bestilling fra Riksrevisjonens kollegium og kontrollutvalget i Trondheim kommune om å gjennomføre en felles forvaltningsrevisjon av Helseplattformen i Midt-Norge. Det ble starten på et nyskapende og spennende samarbeid, der vi gjennomførte en revisjon sammen fra start til slutt.

I denne artikkelen gir vi et innblikk i revisjonen av Helseplattformen med vekt på kommunen. Under-søkelsen viste at innføringen av Helseplattformen har truet pasientsikkerheten i Trondheim kommune.

Systemet er lite intuitivt og tidkrevende i bruk, kostnadene blir høyere enn forventet og samhandlings-gevinstene er betydelig redusert fordi fastlegene ikke bruker systemet. Gevinstrealiseringen er usikker, og Helseplattformen AS har ikke levert alt av løsninger og har flere utfordringer.

Om Helseplattformen

Begrepet Helseplattformen brukes både om IT-systemet, prosjektet som innfører dette, og selskapet Helseplattformen AS.

Helse Midt-Norge RHF inngikk i 2019 en kontrakt med Epic Systems Corporation (omtalt som Epic) om leveranse og vedlikehold av IT-systemet Helseplattformen.

Selskapet Helseplattformen AS ble etablert i 2019 og har ansvaret for innføring og framtidig forvaltning av den nye felles journalløsningen (Helseplattformen) for hele helsetjenesten i Midt-Norge. Helseplattformen AS har også ansvaret for kontraktoppfølging med leverandøren. Selskapet eies p.t. av Helse Midt-Norge RHF (60 prosent), Trondheim kommune (22,3 prosent) og 33 andre kommuner.

Bakgrunn

Stortingsmelding 9 (2012-2013) Én innbygger – én journal, omtalte flere utfordringer i helsetjenesten, blant annet at de teknologiske mulighetene ikke ble utnyttet, og at det var mange selvstendige aktører og mange tekniske løsninger med liten grad av integrasjon mellom hverandre. Helseplattformen skulle være første steg på veien til å nå målet om én innbygger, én journal.

Formålet med å innføre en felles pasientjournal-løsning for alle helseaktørene i Midt-Norge var å bidra til helhetlig pasientbehandling i behandlingsforløp på tvers av organisatoriske grenser, økt pasient-sikkerhet, og sikre strukturerte helsedata for behandlings-, organisasjons-, forsknings- og utviklingsformål i hele regionen.²

Det var også et mål å gjøre systemene mer bruker-vennlige og sette helsepersonell i stand til å utføre oppgavene sine på en bedre og mer effektiv måte.³

Satsingen på Helseplattformen var et omfattende, langvarig og forpliktende samarbeid, som omfattet både departementet, spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten i Trøndelag, der en søkte å nå de nasjonale målene.

Felles revisjonsmandat og innsyn

Sammen hadde Riksrevisjonen og Trondheim kommunerevisjon mandat til å revidere hele "ansvarskjeden", Helse- og omsorgsdepartementet, Helse Midt-Norge RHF, St. Olavs hospital HF, Trondheim kommune og Helseplattformen AS, det vil si både det statlige og kommunale ansvarsområdet.

¹ Helsetilsynet (2023): Stedlig tilsyn med Helseplattformen ved St. Olavs hospital HF

² Helse Midt-Norge RHF (2017), Konseptrapport, versjon 1.0 vedtatt 30. november.

³ Prop. 1 S (2021–2022). For budsjettåret 2022. Helse- og omsorgsdepartementet.

Helseplattformen AS er eid av Helse Midt-Norge og flere kommuner. Kommuneloven ga oss dermed ikke innsynsrett. Vedtektene til selskapet gir imidlertid eiernes internrevisjon, kommunerevisjoner og lovpålagte kontrollorganer rett til innsyn i selskapet. Samlet sett ga dette et godt grunnlag for en forvaltningsrevisjon.

Urovekkende medieoppslag

Trondheim kommune tok i bruk Helseplattformen i mai 2022, som første aktør. Utover året kom det flere medieoppslag om problemer ved St. Olavs hospital etter at de hadde innført Helseplattformen. Problemene så ut til å være av alvorlig karakter.

Vi hørte imidlertid lite eller ingen ting om situasjonen i Trondheim kommune, som hadde innført systemet flere måneder tidligere. Det lille vi hadde sett, var bilder av feirende folk, kaker og utsagn om at dette hadde gått bra, og at kommunen ville spare svært mange millioner kroner på innføringen av systemet.

Hvordan vi håndterte prosjektet

For å få oversikt over de viktigste utfordringene og mulige årsaker til problemene, brukte vi Riksrevisjonens metodikk og startet med en foranalyse. Basert på foranalysen laget vi en hovedanalyseplan, og gjennomførte prosjektet i perioden november 2023 – september 2024. Underveis ga vi orienteringer til kontrollutvalget om status i arbeidet.

Samarbeidet

Vi inngikk en samarbeidsavtale og fikk låne PC-er av Riksrevisjonen. På denne måten kunne vi samarbeide på en sikker måte, dele dokumenter, skrive sammen på rapporten osv. Dette var veldig praktisk og effektivt.

Riksrevisjonen hadde den overordnede prosjektledelsen, og vi etablerte en felles prosjektgruppe og en felles styringsgruppe.

Alt arbeidet ble basert på de respektive revisjonsstandardene og interne rutiner. Vi samarbeidet på tvers om problemstillingene, og hadde ukentlige statusmøter. Videre samarbeidet vi om rapportskrivningen og hadde felles drøfting av vurderingene.

Siden vi rapporterer til ulike kontrollorganer, hadde vi tre rapporter; En rapport fra kommunerevisjonens undersøkelse, en rapport fra Riksrevisjonens undersøkelse og en felles rapport som dekket problemstillingene vi hadde samarbeidet om.

Foranalyse og hovedanalyseplan

I foranalysen hadde vi samtaler med ansatte, fastleger, pasientombudet, Statsforvalteren/Helsetilsynet, forskere, eksperter og tillitsvalgte. Et nyttig grep her var at vi skrev enkle referater med en kort oppsummering av hovedpunkter innledningsvis.

Etter foranalysen oppsummerte vi sentrale funn og lagde en hovedanalyseplan. Her lagde vi et spørsmålstre, og utarbeidet problemstillingene i fellesskap.

Problemstillinger

Foranalysen viste at det var viktig å se på om pasientbehandlingen var effektiv og forsvarlig, om Helseplattformen bidrar til bedre samhandling mellom primær- og spesialisthelsetjenesten og i hvilken grad det har vært en god nok økonomisk styring av arbeidet.

Et viktig mål var å finne de viktigste forklaringene på problemene. Noen problemstillinger var felles, og noen undersøkte vi hver for oss.

Problemstillinger

1. I hvilken grad har effektiv og forsvarlig pasientbehandling blitt ivaretatt ved innføringen av Helseplattformen?
2. I hvilken grad bidrar Helseplattformen til bedre samhandling mellom primær- og spesialisthelsetjenesten?
3. I hvilken grad har det vært en god økonomisk styring av arbeidet med Helseplattformen?
4. Hva er de viktigste forklaringene på problemene?

Metodiske grep og utfordringer

Vi hadde stor bredde i metodene og kildene våre, og mange kilder. I alt gjennomførte kommunerevisjonen 52 intervjuer med ledere og ansatte fra alle tjenestområdene som bruker Helseplattformen. De aller fleste var fysiske intervjuer ute på enhetene.

Det viste seg at de ulike informantene hadde forskjellig oppfatning av situasjonen. De ansatte og lederne i enhetene var kritiske, mens toppledelsen og prosjektledelsen var gjennomgående positive.

Vi gjennomførte også en omfattende regnskaps-gjennomgang, en spørreundersøkelse til fastleger, gikk gjennom statistikk, tidligere gjennomførte undersøkelser blant de ansatte. Vi gjennomførte analyser av innmeldte problemer og feil med systemet og avvik i pasientbehandlingen. Vi ba også om demonstrasjoner av hvordan systemet fungerte.

Spørreundersøkelse til fastlegene

Vi gjennomførte en spørreundersøkelse til alle fastleger i Trondheim. Vi brukte noe tid på formuleringen av spørsmålene, for å sikre at alle var nyttige. Siden kommunene har ansvar for fastlegeordningen, hadde de gode e-postadresser. Svarresponsen var relativt god, 64 prosent. Vi valgte en anonym undersøkelse, som reduserte muligheten til oppfølging i etterkant.

Resultatene var svært samstemte og negative. De fleste fastlegene opplevde at informasjonsdelingen med kommunen og St. Olavs hospital var uendret eller dårligere etter innføring av Helseplattformen, og ingen ønsket å ta systemet i bruk.

Fastlegene opplevde ekstraarbeid og økt tidsbruk, og mange svarte at henvisninger og meldinger ikke hadde kommet frem. Nesten alle fastlegene som svarte oppga at innføringen hadde ført til negative konsekvenser for pasientene.

Analyseskjema

Vi hadde behov for å innhente objektiv informasjon om hvordan ulike brukergrupper opplevde samhandlingsmulighetene i systemet. Vi tok utgangspunkt i sentrale mål for Helseplattformen og lagde et analyseskjema til bruk i strukturerte intervju.

Vi valgte ut fire ulike enheter, akutten og klinikk for ortopedi ved St. Olavs hospital, og Legevakta og Øya helsehus i Trondheim kommune. Disse enhetene ble valgt for å belyse situasjonen for både akutt og planlagt behandling.

Vi intervjuet operasjonsplanleggere, leger, sykepleiere og helsefagarbeidere i fellesskap. Nøyaktig samme spørsmål ble stilt til alle. Spørsmålene var knyttet til ulike arbeidsflyter for samhandling om journalldokumenter, legemiddellister og prøveresultater.

Det var svært interessant, men skjemaet ble litt komplekst, og vi vurderte svarene litt ulikt på grunn av dette. Vi løste dette ved å gå gjennom resultatene i fellesskap etter intervjuene.

Vi hadde et stort tilfang av data, og det var helt nødvendig for å svare på problemstillingene.

De viktigste funnene

Innføringen av systemet truet pasientsikkerheten

Undersøkelsen viser at innføringen av Helseplattformen har truet pasientsikkerheten. Systemet oppleves som lite intuitivt, komplekst og tidkrevende å bruke, og ansatte bruker tid på å lete etter informasjon.

Dette er ikke i tråd med krav i pasientjournalloven om at informasjonen skal være lett å bruke og finne frem i. Meldinger og brev har i mange tilfeller ikke kommet frem.

De ansatte bruker mer tid på journalføring enn tidligere, og det har vært et krevende arbeid med legemiddellistene. Antall legemiddelavvik i kommunen økte, og det har forekommet at pasienter har fått feil medisin. Gjøremål har forsvunnet fra ansattes arbeidslister.

Til tross for disse alvorlige funnene, viser undersøkelsen at det ikke har vært uforvarlige tjenester i forbindelse med innføringen av systemet, og informasjonene opplyser at Helseplattformen fungerer greit som journalsystem.

Samhandlingsgevinstene er redusert

Den interne samhandlingen i Helseplattformen i kommunen fungerte stort sett bra, og systemet har lagt til rette for en bedre samhandling med St. Olavs hospital. Samhandlingsgevinstene reduseres imidlertid betydelig fordi fastlegene og avtalefysioterapeutene ikke bruker Helseplattformen.

En stor andel av fastlegene opplever at informasjonsdelingen har blitt dårligere. Mange fastleger opplyser at innføringen har ført til negative konsekvenser for deres pasienter. Ingen av fastlegene var positive til å ta i bruk Helseplattformen slik systemet var på undersøkelsestidspunktet, og 62 prosent av fastlegene svarte at de heller ikke er positive til å ta i bruk systemet i fremtiden.

Svært store kostnader

De samlede kostnadene til innføring og utvikling av Helseplattformen anslo vi til 6,7 milliarder kroner per oktober 2024.

Trondheim kommune holdt budsjetttrammen

Undersøkelsen viste at Trondheim kommune har holdt seg innenfor vedtatt budsjettramme for investeringsprosjektet. Kommunen har hatt realistiske budsjetter og tilstrekkelige risikoavsetninger.

Den økonomiske styringen og oppfølgingen av kommunens kostnader med anskaffelsen har vært tilfredsstillende. Driftskostnadene kommer imidlertid til å bli høyere enn planlagt, og det har vært betydelige uforutsette merkostnader.

Eierskapet medfører økonomisk risiko knyttet til drift og utvikling

Eierskapet i Helseplattformen AS medfører at kommunen tar økonomisk risiko. Hvis ikke alle kommunene tar i bruk systemet, blir det færre å dele felleskostnadene med. Det er usikkerhet knyttet til framtidige driftskostnader.

De årlige driftskostnadene for Trondheim kommune blir rundt 70-85 mill. kr når kapitalkostnaden er inklu-

dert. En videreutvikling av systemet vil kreve tilleggskjøp fra virksomhetene.

Gevinstrealiseringen er usikker

Kommunen har beregnet et potensial for gevinstrealisering til 80-100 millioner kroner, men hvor store gevinster som kan realiseres er usikkert. Størrelsen på gevinstene er også avhengig av at fastlegene tar i bruk systemet. Gevinstene forventes først tatt ut fra og med 2025.

Kvaliteten på styringsinformasjonen er ikke tilfredsstillende

Et sentralt mål med Helseplattformen er bedre styringsinformasjon som grunnlag for kvalitets- og forbedringsarbeid og bedre datagrunnlag for forskning og innovasjon.

Vår undersøkelse viste at kvaliteten på styringsinformasjonen ikke var tilfredsstillende. Det var laget måleindikatorer for å sammenligne utvikling over tid og mellom enheter og kommuner, men informasjonen var ofte ikke korrekt, og derfor ikke nyttig.

Flere forklaringer på problemene i kommunen

Undersøkelsen viser at det er flere forklaringer på problemene. Helse Midt-Norges grunnlag for valg av konsept var mangelfullt, og innebar svært høy risiko. Brukskvaliteten ble ikke godt nok vurdert, og viktige innspill i sluttfasen ble ikke tilstrekkelig utredet og vurdert.

Verken Helseplattformen AS, St. Olavs hospital eller Trondheim kommune var godt nok forberedt på å innføre Helseplattformen. Utvikling, testing og opplæring foregikk parallelt, og testingen var begrenset og avdekket ikke viktige feil. Opplæringen var for dårlig.

Helseplattformen AS har prioritert St. Olavs hospital etter at de tok i bruk systemet. Trondheim kommune har vært nødt til å vente på å få løst feil og mangler.

Helseplattformen AS har foreløpig ikke levert alt av løsninger i samsvar med bestillingen, og kommunen har utarbeidet en restanseliste. Det er også en liste med endringsønsker.

Kommunen har hatt en tilstrekkelig prosjektstyring, men de risikoreducerende tiltakene har ikke hatt god nok effekt.

Beslutningsstrukturen var omfattende og kompleks, og få spørsmål ble løftet høyt opp i beslutningsstrukturen. De mest kritiske utfordringene ble derfor ikke tatt tak i tidlig nok.

Eierne har ikke lagt godt nok til rette for at selskapet har bygget opp en drifts- og forvaltningsorganisasjon som er tilpasset behovet.

Kapasiteten i selskapet har vært en utfordring. Selskapet har ikke hatt tilstrekkelig IT-kompetanse til å drifte og utvikle Helseplattformen, og var dårlig forberedt på drifts- og forvaltningsfasen. Trondheim kommune har vært en aktiv kunde, men eierrollen legger begrensninger på kunderollen.

F.v. artikkelforfatteren, revisjonsdirektør Per Ola Nilsen, riksrevisor Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Kristin Rypdal | Foto: Berit Juul

Offentliggjøring

Sammen med Riksrevisjonen inviterte vi til en felles pressekonferanse i Trondheim 24. oktober 2024. Stortinget og kontrollutvalget fikk rapportene kvelden før pressekonferansen, med sperrefrist til kl. 10 dagen etter.

Bystyret vedtok i februar 2025 sterk kritikk av arbeidet med Helseplattformen. Byrådet må gi tilbakemelding om hvordan saken følges opp innen utgangen av året.

Stortinget vil ha analyser

Stortinget har vedtatt at det skal gjennomføres åpne og uavhengige økonomiske, samfunnsmessige, kvalitetsmessige og juridiske analyser av fordeler og ulemper for sykehus, kommuner, fastleger og pasienter knyttet til Helseplattformen. Analysene skal se hen til alternativer med videreføring og forbedring eller løsninger basert på eksisterende alternativer i markedet.

Kilde: Stortinget (2025), Representantforslag om å stanse videre utrulling av Helseplattformen, Dokument 8:17 S (2024-2025), Innst. 134 S (2024-2025), vedtak 18. Februar 2025 (<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=100708>)

Trondheim kommune stiller krav

Trondheim kommune – som er nest største eier av journalsystemet – krever nå å få i underkant av 35 millioner kroner i erstatning fra Helseplattformen AS. Kravet er knyttet til ekstrakostnader kommunen har blitt påført på grunn av problemer med faktureringsløsningen.

Flere anbudskonkurranser under gjennomføring

Den uavhengige medieaktøren Medwatch skriver at de aller fleste norske kommuner skal anskaffe nye pasientjournalsystemer den kommende tiden. Et tjuetalls kommuner i Værnesregionen er i en anbudsprosess. Bodø kommune la ut et anbud i januar, og Oslo kommune skal være i gang med markedsdialog. Stavanger kommune har nylig kunngjort en konkurranse for alle rogalandskommunene.

Kilde: Medwatch (2025), "En av de største EPJ-satsingene i norske kommuner i gang – utlyser anbud verdt 600 millioner kroner", artikkel 1. april 2025 (<https://medwatch.no/nyheter/ehelse/article18049298.ece>)

Læringspunkter

Riksrevisjonen og Trondheim kommunerevisjon er enige om at samarbeidet fungerte godt og ga stor merverdi for begge parter. Begge parter har prioritert samarbeidsrevisjonen med tanke på ressurser.

Vi erfarte at samarbeid krever tid til planlegging, forberedelser, avklaringer, analyser, drøfting av funn og rapportskriving. Samarbeidet ga bedre kvalitet på undersøkelsene, og vi dekket et større perspektiv. Samarbeidet førte også til kompetanseheving og større trygghet om egne funn og vurderinger. ●

Kilder

Helse Midt-Norge RHF (2017), Konseptrapport, versjon 1.0 vedtatt 30. november.

Helse- og omsorgsdepartementet, Prop. 1 S (2021–2022). For budsjettåret 2022. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-20212022/id2875540/>

Helsetilsynet (2023): Stedlig tilsyn med Helseplattformen ved St. Olavs hospital HF <https://www.helsetilsynet.no/presse/nyhetsarkiv/2023/stedlig-tilsyn-med-helseplattformen-ved-st.-olavs-hospital/>

Helsetilsynet (2024), Tilsynsrapport fra innføring av Helseplattformen ved St. Olavs hospital HF <https://www.helsetilsynet.no/presse/nyhetsarkiv/2023/tilsynsrapport-fra-innfoering-av-helseplattformen-ved-st-olavs-hospital/>

Helsetilsynet (2024), Nyhetsartikkel om avslutning av tilsynet i november 2024 <https://www.helsetilsynet.no/presse/nyhetsarkiv/2024/helsetilsynet-avslutter-tilsyn-med-innfoering-av-helseplattformen/>

Riksrevisjonen (2024), Dokument 3:3 (2024-2025) Riksrevisjonens undersøkelse av Helseplattformen i Midt-Norge <https://www.riksrevisjonen.no/rapporter-mappe/no-2024-2025/helseplattformen-i-midt-norge/>

Trondheim kommune (2025), Forvaltningsrevisjon av Helseplattformen, bystyret, sak 25/25, 20.2.25 <https://trondheim.innsynsportal.no/motekalender/motedag/500603>

Trondheim kommunerevisjon (2024), Rapport 12/2024-F Helseplattformen i Trondheim kommune <https://trondheim.kommune.no/tema/politikk-og-planer/styrer-rad-og-utvalg/trondheim-kommunerevisjon/revisjons-rapporter/helseplattformen-i-trondheim-kommune/>

Kathrine Moen Bratteng er forvaltningsrevisor i Trondheim kommunerevisjon. Hun er utdannet cand. polit. med hovedfag i sosiologi fra NTNU og har en MBA i offentlig revisjon fra NHH. Bratteng var prosjektleder for Trondheim kommunerevisjons arbeid med forvaltningsrevisjon av innføring av Helseplattformen i Trondheim kommune.

Av **Gjermund Gorset** (Ap), leder av
Kontrollutvalget i Trondheim kommune

Når virkeligheten spriker: **Helseplattformen**

«Rådmannen ønsker å være tydelig på at risikoen i gjennomføringen av den neste delen av prosjektet er stor. Erfaringen fra danske Sundhedsplattformen viser blant annet dette. Trondheim kommune vil bli vesentlig mer eksponert for risiko i form av kostnadsoverskridelser, interesseløstninger med spesialisthelsetjenesten, evnen til å stille faglige ressurser tilveie fremover og kontrollere omfanget av utviklingsarbeidet. Videre vil selve innføringen i organisasjonen være krevende og bety endringer for mange ansatte. Det er flere prosjekter i offentlig sektor som har opplevd slike utfordringer.»

Dette er hentet fra saksfremlegget fra saken "Ny løsning for pasientadministrasjon, pasientjournal og samhandling mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten"¹ til bystyret i 2019.

Dette var bakgrunnen for at bystyret enstemmig valgte å inngå en samarbeidsavtale og aksjonæravtale med Helse Midt-Norge RHF. Hver eneste en i bystyret stemte for denne innføringen. Behandlingen i bystyret tok 2 minutter og 52 sekunder.

Kunne virkelig kommunen ha unngått problemene, eller lå det utfordringer under overflaten?

Høsten 2022 begynte alarmklokkene å ringe rundt det nye journalsystemet Helseplattformen. St. Olavs hospital meldte om alvorlige problemer etter innføringen. Samtidig var det mistenkelig stille fra Trondheim kommune, som hadde tatt systemet i bruk flere måneder tidligere.

Kunne virkelig kommunen ha unngått problemene, eller lå det utfordringer under overflaten? Dette spørsmålet tente en gnist i kontrollutvalget. Det som fulgte, ble en prosess der vi tok i bruk hele verktøykassen – inkludert en omfattende høring – for å finne ut hva som gikk galt, stille både nåværende og tidligere ledere til ansvar, og sikre at kommunen lærte av feilene.

Allerede tidlig i 2023 tok utvalget affære og ba kommunedirektøren redegjøre for situasjonen. I mars 2023 gikk man et steg lenger og tok initiativ til en forvaltningsrevisjon av Helseplattformen. Trondheim kommunerevisjon og Riksrevisjonen gikk sammen om

prosjektet – et uvanlig, men nødvendig grep, siden Helseplattformen involverte både kommunen og staten.

Etter måneder med undersøkelser forelå rapportene i oktober 2024 med tydelig kritikk. Kommunerevisjonen beskrev et system som hadde truet pasientsikkerheten, vært lite intuitivt og tidkrevende, kostet langt mer enn planlagt, og der gevinstene uteble – blant annet fordi fastlegene ikke tok det i bruk.

Høring som verktøy

Da Kontrollutvalget behandlet revisjonsfunnene i november 2024, var alvoret klart. Jeg fremmet forslag om å avholde en høring, noe utvalget enstemmig sluttet seg til. Høringer er sjeldne, men jeg mener det er et verktøy vi burde bruke oftere.

En høring kan fort oppleves som en nesten teatralisk øvelse. Kontrollutvalget sitter jo med to omfattende rapporter levert frem av Kommunerevisjon og Riksrevisjonen, der alle sentrale aktører allerede er intervjuet. En kan derfor stille spørsmål om en virkelig trenger å dra disse personene inn foran åpen scene og konfrontere dem på nytt?

Selv tenkte jeg faktisk noe slik før jeg gikk inn i kontrollutvalget, at høringene ble gjennomført i hovedsak for å skape økt oppmerksomhet rundt selve saken, men at selve informasjonen var lite reelt relevant for utvalgets arbeid. Gjennom denne saken har jeg forstått at høring som virkemiddel har noen fordeler, som jeg mener kan styrke et godt faglig grunnlag:

En høring kan bidra til å menneskeliggjøre det faglige

I denne saken hadde revisjonen kartlagt de næringsdrivende fastlegene gjennom en spørreundersøkelse, og svarene var svært tydelige på at de ikke ønsket å ta i bruk løsningen.

¹ <https://innsyn.trondheim.kommune.no/application/getMoteDokument?dokid=10019276132-1-21567532>

Gjermund Gorset på Kontrollutvalgskonferansen 2025, hvor han deltok i en panelsamtale om revisjonen av Helseplattformen

Det er riktignok de færreste som hopper i stolen av statistikk, men det gjorde mange da en fastlege innledet med å si at: «Mitt råd er at de stopper all utvikling, og at fastlegedelen av Helseplattformen dør. De vil aldri lykkes.»

Høring gir kontrollutvalget en mulighet til å direkte konfrontere ulik virkelighetsoppfatning og bortforklaringer

I høringen var det ikke alle som var like positive til rapporten, flere uttrykte spesielt at medieoppmerksomheten var til stor skade for selskapet. Det var viktig å konfrontere disse holdningene dersom utvalgets innstilling skulle ha legitimitet inn mot bystyret.

Høringen var en oppvisning i hvor sprikende virkelighetsoppfatninger som kan eksistere i en så stor sak.

Høringen var en oppvisning i hvor sprikende virkelighetsoppfatninger som kan eksistere i en så stor sak. Enkelte ledere hevdet at innføringen stort sett hadde gått etter planen, mens fastlegene slo fast at systemet var fullstendig ubrukelig for dem.

En av fastlegene som deltok i høringen sa det rett ut: "Vi kommer aldri til å ta det i bruk." Han beskrev et system som var dyrere, mer komplisert og mer tidkrevende enn dagens løsninger. Dette sto i sterk kontrast til uttalelsene fra flere av direktørene, som mente at utfordringene kunne "jobbes med".

Det er skuffende å se den lave evnen til selvkritikk blant våre nasjonale folkevalgte politikere.

Vi kalte inn nøkkelpersoner fra både dagens og tidligere ledelse: helse- og omsorgsbyråd Merethe Baustad Ranum (H), tidligere ordfører Rita Ottervik (Ap), tidligere finansdirektør og styremedlem i Helseplattformen AS Olaf Løberg (Ap) og tidligere helse- og velferdsdirektør Wenche Dehli.

Fastlegene, som var de mest skeptiske til systemet, ble også invitert. Tidligere kommunedirektør Morten Wolden og tidligere styreleder og helse- og velferdsdirektør Helge Garåsen takket nei til å delta.

Bystyrets tause behandling

Med all denne informasjonen skulle man tro at bystyredebatten ville vært fylt med sterke innlegg og stor oppmerksomhet. Slik ble det ikke. Da saken kom til bystyret 20. februar 2025, var det kun jeg og en annen representant som tok ordet i debatten.

Det var påfallende taust. Hvorfor? Det kan være flere forklaringer. Kanskje hadde høringen, den omfattende revisjonen, den omforente og kritiske innstillingen fra kontrollutvalget, medieoppmerksomheten og en lengre stortingsdebatt allerede tatt luften ut av ballongen.

Heldigvis ble bystyrets behandling noe lengre enn de 2 minuttene og 52 sekundene det tok å innføre Helseplattformen: nøyaktig 6 minutter og 20 sekunder tok det før kontrollutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Jeg er likevel glad for at bystyret sto samlet i vedtaket, og at det dermed ligger an til at det kan trekkes politisk læring ut av saken.

Det står i stor kontrast til debatten som samtidig foregikk i Stortinget. Arbeiderpartiet pekte på regjeringen Solberg og Høyre pekte på regjeringen Støre. Ansatte og pasienter får svært lite hjelp av at politikere peker på hverandre. Det er skuffende å se den lave evnen til selvkritikk blant våre nasjonale folkevalgte politikere. Uten denne evnen blir det heller ikke en mulighet til å trekke læring, og unngå at de samme feilene skjer igjen.

Dette er på ingen måte første gangen Norge opplever en stor IT-skandale tilknyttet vårt helsevesen. Basert på debatten om Helseplattformen er jeg redd for at det ikke vil være siste gang heller. ●

Gjermund Gorset er leder av kontrollutvalget i Trondheim. Til daglig er han leder av Svartlamon boligstiftelse. Han er medlem av Trondheim bystyre, og har tidligere vært leder av Trondheim AUF.

Av **Bjarte Stølås Storli**, jurist og politisk sekretær i Sveio kommune og styremedlem i Faglig Forum for Formannskapssekretærer (FFF)

Frå kontrollutvalet til kommunestyret og tilbake igjen – korleis sikra god flyt i kommunikasjonen?

Når kontrollutvalet behandlar saker som skal vidare til kommunestyret, er det sekretariata som har ansvaret for kommunikasjonen mellom dei to organa. Kva krevst for at informasjonen skal nå trygt fram – og bli forstått og følgd opp?

Denne artikkelen utforskar korleis godt samspel, tydeleg kommunikasjon og auka kunnskap kan bidra til å sikra effektiv utføring og oppfølging av kontrollutvalet sine lovpålagde oppgåver.

Når saker frå kontrollutvalet skal vidare til kommunestyret, må fleire organisatoriske ledd fungera saman. Kontrollutvalssekretariatet på den eine sida og det kommunale politiske sekretariatet på den andre sida, utgjør det me kan kalla «transportkanalen». Men kor godt er denne rolla forstått, både av sekretariata sjølv, den kommunale administrasjonen og dei folkevalde?

På Forum for kontroll og tilsyn (FKT) sin sekretariatskonferanse 25. mars 2025 fekk eg høve til halda eit innlegg om samarbeid om tydeleggjering i «transportkanalen», med fokus på å løfta fram utfordringar og moglegheiter i denne samhandlinga. Denne artikkelen er basert på mitt innlegg denne dagen.

I det vidare bruker eg i hovudsak «kontrollutvalssekretær» som nemning på tilsette i kontrollutvalssekretariata og «politisk sekretær» som nemning på tilsette i dei kommunale politiske sekretariata.

Fagleg forum for formannskapssekretærer

Bakgrunnen for invitasjonen til å halda eit innlegg på sekretariatskonferansen var kontakten som dei siste åra har oppstått mellom FKT og Fagleg forum for formannskapssekretærer (FFF). FFF er ei samanslutning av tilsette ved dei politiske sekretariata i Noreg, og har like i overkant av 200 medlemskommunar, inkludert fylkeskommunar.

Forumet har som mål å gi medlemmene fagleg utvikling innanfor relevante saksfelt og vera ein arena for erfaringsutveksling. Mellom dei årlege fagdagane og landskonferansane søker tilsette i politiske sekretariat innspel og hjelp frå kollegaer i heile landet på forumet si

Facebook-side, kor alle kan få tilgang, uavhengig av om ein er formelt medlem av FFF eller ikkje. Meir informasjon om forumet kan ein finna på nettsida: protokollen.no.

FKT har halde innlegg på arrangement i regi av FFF, og me i FFF set stor pris på invitasjonen som kom til å halda eit innlegg på FKT sin sekretariatskonferanse.

Med stikkorda «God flyt!» ønska eg å oppfordra til refleksjon rundt korleis ein kan sikra ei tydeleg og effektiv overføring av saker frå kontrollutval til kommunestyre (og tilbake igjen) – ein prosess som erfaringsmessig ikkje alltid går knirkefritt, og som krev både systeminnsikt og menneskeleg innsikt.

Illusjonen om god kommunikasjon

«The single biggest problem in communication is the illusion that it has taken place», skal George Bernard Shaw ha sagt.

Sjølv om ein part sit med det inntrykk at informasjonen er sendt, saka har komme fram og budskapet er forstått, treng ikkje det nødvendigvis bety at kommunikasjonen har skjedd på ein måte som gir mening for mottakar og fører til at dei forventade handlingar blir utførte.

For vår del viser dette kor viktig det er at «transportkanalen» mellom kontrollutval og kommunestyre fungerer godt.

For vår del viser dette kor viktig det er at «transportkanalen» mellom kontrollutval og kommunestyre fungerer godt.

Aktørane i samspelet mellom kontrollutval og kommunestyre

Sekretariata – «transportkanalen» – skal formidla mykje informasjon mellom høvesvis kontrollutvalet og kommunestyret. Kontrollutvalet sine innstillingar i konkrete saker, til dømes om forvaltningsrevisjonar, skal formidlast til kommunestyret som skal fatta sitt vedtak. Dette skal så formidlast tilbake til kontrollutvalet.

I tillegg skal informasjon om verksemda i begge organ formidlast begge vegar (som årsrapportar og møteprotokollar), og kommunen si oppfølging av revisjonar skal formidlast til kontrollutvalet.

Ei rekke aktørar er involvert i denne kommunikasjonen utover sekretariatet for kontrollutvalet og det kommunale politiske sekretariatet: Saksførebuande einingar i kommunen, administrativ kommunal leiging, og ikkje minst dei folkevalde.

Det kan oppstå overlapping, misforståingar og glippar om ikkje desse aktørane kjenner kvarandre, rollene sine og sjølve saksbehandlingsprosessen.

Innspel til tiltak for godt samspel og god informasjonsflyt

I det følgjande peiker eg på nokon utfordringar for kommunikasjonen, og tiltak som kan bidra til god samhandling og flyt. Desse er basert på eigne erfaringar gjennom seks år som politisk sekretær, og erfaringar og innspel frå mine kollegaer i andre kommunar.

1. Bli kjent med kvarandre!

Som sekretær for kontrollutvalet kan ein spørja seg: Har eg nokon gong faktisk møtt den politiske sekretæren i kommunen? For mykje handlar rett og slett om å møtast og å bli kjent. Fysiske og digitale møtepunkt mellom kontrollutvalssekretariat og det kommunale politiske sekretariatet skaper relasjonar og forståing; når ein kjenner personen på andre sida, er det lettare å ta ein telefon, stilla spørsmål, eller gi beskjed om noko som burde vore avklart.

Både formelle kontaktpunkt og uformelle møte har ein verdi, og dette kan vera ein enkel, men effektiv måte å styrka samarbeidet og senka terskelen for dialog.

Mi erfaring er at dei kommunale politiske sekretariata i mange regionar gjerne har eit felles nettverk for erfaringsutveksling m.m. Som kontrollutvalssekretær kan dette vera ein god inngang til å møta og å bli kjent med «dine» politiske sekretærar.

Mi oppfordring til deg som sekretær for eit kontrollutval er derfor enkel: Om du ikkje alt har gjort det, ta kontakt med dei politiske sekretærane i kommunen eller kommunane i din region, og foreslå eit møte!

2. Auka kunnskap og innsikt

Når en først har etablert kontakt, kan ein jobba for å auka kunnskapen om kvarandre si arbeidsform,

Men dersom ein legg til rette for det, kan den politiske sekretæren etter mi meining spela ei nøkkelrolle i å spreia kunnskap om det rettslege grunnlaget for og prinsippa kontrollutvalet arbeider etter, i den kommunale organisasjonen.

prioriteringar og mandat m.m. Mi erfaring er at det kan vera avgrensa kor mykje politiske sekretærar, andre tilsette i kommunen og dei folkevalde faktisk kan om kontrollutvalet og dette si rolle, spesielt om ein er nyttilsett eller nyvald.

Men dersom ein legg til rette for det, kan den politiske sekretæren etter mi meining spela ei nøkkelrolle i å spreia kunnskap om det rettslege grunnlaget for og prinsippa kontrollutvalet arbeider etter, i den kommunale organisasjonen.

Reint konkret vil eg oppfordra kontrollutvalssekretariata til å minna «dykkar» kommunar på å informera om når det blir tilsett nye politiske sekretærar, slik at de kan oppretta kontakt og presentera dykk og kontrollutvalet si rolle.

I større kommunar består det politiske sekretariata av fleire politiske sekretærar, og då handlar det om å leggja til rette for at kontrollutvalssekretariatet har informasjon om kven av desse som er riktig kontaktpunkt.

Ei oppfordring går òg ut til kommunale arbeidsgivarar om å sørga for god opplæring av sine tilsette i politiske sekretariat, gjerne då i samarbeid med nettopp kontrollutvalssekretariatet.

Når det gjeld dei folkevalde, kan folkevaldopplæringa i regi av KS (som blir gjennomført i etterkant av kvart kommunestyreval) vera ein underutnytta ressurs når det kjem til kunnskap om kontrollutvalet sitt arbeid og ansvar. Mi erfaring er at prosessretteleiarane frå KS alltid er veldig opne for – og ønsker – å tilpassa opplæringa etter kommunane sine behov og innspel.

Oppfordringa til kontrollutvalssekretariata er derfor å ta kontakt med det kommunale politiske sekretariatet for å høyra om de kan få bidra til eit relevant segment av opplæringa på eit eller anna vis – om det så berre er å gi innspel, eller å eventuelt halda eit innlegg.

Det er heller ikkje noko i vegen for å invitera dykk sjølv inn for å halda ei orientering for kommunestyret i starten av ein ny periode, separat frå sjølve folkevaldopplæringa.

Uansett form, kan ein med tiltak for auka kunnskap bygga ei meir heilskapleg forståing blant administra-

sjonen og folkevalde for kontrollutvalet si rolle og funksjon. Dette kan gjera både politisk og administrativt nivå i kommunane (inkludert politisk sekretariat) betre i stand til å behandla kontrollutvalssaker på effektivt og føremålstenleg vis.

3. Publisering av møtedokument

I det daglege virket til både kontrollutvalssekretariatet og kommunale politiske sekretariat er publisering av møtedokument ei kjerneoppgåve. Møteinncallingar med saksliste og saksframlegg skal publiserast på nett på enkelt tilgjengeleg vis, både for publikum og folkevalde, og i etterkant av møte skal protokollar og vedtak òg formidlast ut.

Som den store hovudregel er det frå kontrollutvalssekretariata si side ønskeleg at kommunane publiserer møteinncallingar og protokollar til kontrollutvalet på kommunen sine nettsider – dokumenta skal ikkje berre vera publiserte på kontrollutvalet sine eigne nettsider.

Det finst fleire ulike plattformer for slik publisering, og sidan kontrollutvalssekretariatet og det kommunale politiske sekretariatet høyrer til separate organisasjonar, har ein ikkje tilgang direkte inn i kvarandre sine system og plattformer.

Mi forståing er at oversending av saksdokument frå kontrollutvala til kommunen derfor som regel skjer via e-post, og deretter må kommunen finna ein føremålstenleg måte å publisera kontrollutvalsdokumenta på i sine løysingar.

Mi erfaring tilseier òg at dei ulike publiseringssystema ikkje opnar for integrasjonar som gjer at ein kan ordna dette berre ved «å trykka på ein knapp».

Kommunane vel derfor ulike løysingar. Nokon publiserer kontrollutvalet sine møtedokument på ein fast informasjonsplass på nettsidene, mens andre inkorporerer kontrollutvalet sine møte i den offentlege møtekalenderløysinga kor kommunen sine eigne politiske møte blir publisert. Sistnemnde kan vera relativt enkelt eller meir komplisert, alt etter kva systemleverandør kommunen har.

Utan å gå inn i for mykje detaljar, er det slik at dei ulike publiseringsløysingane inngår i eit «økosystem» med sak- og arkivsystem og møtemodular (den politiske sekretæren sitt verktøy for oppsett av saksliste, skriving av protokoll m.m.).

Nokon systemgenererte dokument kan anten enkelt «byta ut» med dokumenta som kjem frå kontrollutvalssekretariatet, eller så må ein finna omvegar og litt kreative løysingar for å få kontrollutvalsdokumenta publisert på same stad som dei andre politiske møta.

Her kan kontrollutvalssekretariata oppfordrast til å setta dykk inn i korleis kommunane publiserer kontrollutvala sine møtedokument, og eventuelt ta ein dialog for å forstå bakgrunnen for vala som blir gjort hos kommunen, og eventuelt gi innspel på ønske de skulle ha rundt publiseringa.

4. Den gode flyten – formidling mellom sekretariat og internt ansvar i kommunen

I tillegg til møtedokument, er saker som kommune-styret skal behandla – ofte oppfølging av forvaltningsrevisjonar – det mest typiske kontrollutvalssekretariatet sender over til kommunalt politisk sekretariat

Når det gjeld sjølve formidlinga av dokument frå kontrollutvalssekretariatet har eg nokon konkrete innspel til sjølve formidlinga av dokument pr. e-post, som kan bidra til betre flyt i saksbehandlingsprosessen:

1. Dersom praksis er at e-postar blir sendt til mange mottakarar: Bruk gjerne kopifeltet. Fleire politiske sekretærar har nemnd for meg at det kan oppstå litt forvirring internt kven som skal følge opp ein e-post, dersom både politisk sekretær, kommune-direktør, kommunalsjefar, einingsleiarar, folkevalde, revisorar etc. står som mottakarar. Dei aller fleste får meldinga til orientering, så desse kan sorterast ut til kopimottakarfeltet, mens dei som faktisk skal følge opp e-posten kan stå som hovudmottakar.
2. Ver gjerne tydeleg i sjølve e-posten på kva forventninga er til vidare behandling av den oversendte dokumentasjonen. Om møteinncallingar kan de til dømes skriva noko som: «Ver vennleg og publiser dette i kommunen sin møtekalender på nett.» Eller om saker til kommunestyret, kan de til dømes skriva noko som: «Ver vennleg og legg denne saka fram til behandling i kommunestyret i førstkommande møte.»

Når dokumentasjon først har komme fram frå kontrollutvalssekretariatet til kommunen, er det viktig at kvar kommune har gode interne rutinar for vidare oppfølging. Dette handlar mellom anna om å sikra at saker blir formidla vidare internt til aktuell leiar og saksbehandlar og at dokumentasjon blir korrekt arkivert.

Vidare handlar det om korleis tilbakemeldingar på forvaltningsrevisjonar blir gitt – erfaring tilseier at det kan oppstå forvirring om når det skal skrivast brev til revisor og til dømes lagast saksframlegg til politisk behandling.

Når saker skal til behandling i kommunestyret, handlar det om korleis ein skal gjera dette. Nokon kommunar legg fram eit tomt saksframlegg etter eigen mal, kor ein berre viser til vedlegga i saken (eitt av vedlegga vil vera sjølve saksframlegget slik det er utforma til behandlinga i kontrollutvalet.) Andre kommunar kopierer teksten frå kontrollutvalet sitt saksframlegg inn i sin eigen mal.

Her er det ikkje noko rett eller gale, men oppfordringa er at ein må vera konsekvent, slik at kommune-styret ikkje opplever å få saker frå kontrollutvalet presentert på forskjellig vis frå gong til gong. Og for kommunar som kopierer inn i eigen mal må ein hugsa at det er kontrollutvalet som innstiller, ikkje kommune-direktøren!

Når saker har vore til behandling i kommunestyret, er det viktig at vedtaket blir formidla tilbake til kontrollutvalssekretariatet, og internt må ein då ha ein rutine på om det er politisk sekretær eller ein saksbehandlar som gjer dette.

Etter mi meining vil det vera klart å føretrekka at det alltid er det kommunale politiske sekretariatet som er hovudmottakar av oversendingar frå kontrollutvalssekretariatet. Då har politisk sekretariat ei koordinerende rolle internt i kommunen, i tillegg til ansvaret for å senda dokumentasjon tilbake til kontrollutvalssekretariatet.

No sikter eg til alt som gjeld møtebehandling i høvesvis kontrollutvalet og kommunestyret. I pågåande forvaltningsrevisjonsprosessar er det naturleg at den aktuelle eining i kommuneadministrasjonen tar seg av kommunikasjonen med til dømes revisor.

Målgruppa for denne artikkelen, og innlegget artikkelen er basert på, er sjølvsgt kontrollutvalssekretariata. Men når det gjeld kommunen sine interne rutinar er det rom for at nettopp kontrollutvalssekretariata kan gi innspel til kommunane, til dømes i dialog med politiske sekretærer eller i opplæringssituasjonar, jf. høvesvis pkt. 1 og 2 over.

Avsluttande merknadar

Mange av innspela som kjem fram i denne artikkelen verkar nok ganske sjølvsgt for mange – og det er eit godt teikn! Det viser at ein har reflektert rundt samarbeidet sekretariata imellom. Likevel trur eg at mange kontrollutvalssekretariat og kommunale politiske sekretariat har eit uutnytta potensial i samhandlinga i «transportkanalen».

Eit godt samarbeid mellom sekretariata – bygd på gjensidig forståing for kvarandre si rolle og arbeidsprosessar – gjer det enklare å oppfylle den viktige rolla sekretariata har i det kommunale styringssystemet, ikkje berre som ein administrativ støttefunksjon, men som ein bidragsytar til framdrift, kunnskap og kvalitet. ●

Bjarte Stølås Storli (37) er utdanna jurist ved Universitetet i Bergen. Arbeidde frå 2013 som rådgivar i marknadsavdelinga i Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit (Nkom), og har sidan 2018 vore tilsett som jurist og politisk sekretær i Sveio kommune. Er styremedlem i Fagleg forum for formannskapssekretærer (FFF), og felles personvernombod for fire kommunar på Haugalandet.

Aktuelle kurs nå ...

Når	Hva	Hvor
9. sept.	Kommuneloven	Digitalt
19. sept.	Skriv godt og jobb smart med KI Nyhet!	Digitalt
21. – 22. okt.	Samling for kontrollutvalgssekretariater 2025	Oslo
Når	Hva	
eKurs	Forenklet etterlevelseskonsroll av økonomiforvaltningen – erfaringer og tips Nyhet!	
eKurs	Intro - nyansatte	
eKurs	Kommuneregnskapet på 90 minutter	
eKurs	Intro – revisjonskriterier	
eKurs	Intro – juridisk metode	
eKurs	Konsolidert årsregnskap	
eKurs	Revisjon av regnskap for kirkelige fellesråd og menighetsråd	
eKurs	Mislighetsrettet arbeid og hvitvasking ved revisjon av kommuner	
eKurs	Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget	
eKurs	Eierskapskontroll	
eKurs	Innføring i merverdiavgift	
eKurs	Intro – kommuneregnskap	
eKurs	Intro – forvaltningsrevisjon	

Gå til nkrf.no/kurs eller bruk QR-koden for å lese mer om kursene og for å melde deg på.

...for faglig oppdatering

Av **Agnar Kaarbø**, politisk redaktør
i Kommunal Rapport

Er det for mye åpenhet?

Det er neppe alle politikere og byråkrater som vil innrømme det. Åpenhet er bra, men av og til kan det bli for mye av det gode.

Det er noen verdier og ambisjoner det er lett å slutte seg til. For eksempel mangfold og klarspråk. Min erfaring er at de av og til møtes av en vegg av velvilje. Det betyr at det til tross for verbal entusiasme skjer mindre på området enn man burde og kunne forvente.

Åpenhet i forvaltningen er en annen slik verdi vi gjerne hyller, men sliter med å leve opp til.

Åpenhet i forvaltningen er en annen slik verdi vi gjerne hyller, men sliter med å leve opp til. Det har jeg sett på nært hold gjennom mange år fra utsiden, som journalist. Og fra innsiden, som kommunikasjonsmedarbeider i staten.

Noen steder motarbeides ambisjonene om åpenhet åpenlyst. Andre steder er motstanden mer indirekte, og kanskje ubevisst. Uansett er resultatet det samme. Forvaltningen oppfyller ikke den lovpålagte åpenhet.

Siden jeg har vært på innsiden, der jeg etter egen oppfatning forsøkte å bidra til mer åpenhet, vet jeg at kravene i lovverket kan være vanskelig å etterleve. Det oppstår dilemma, kryssende hensyn og motstridende interesser.

Likevel er min konklusjon den samme. Samfunnet forventer stadig mer åpenhet og innsyn. Forvaltningen skal være gjennomskinnelig. Det står i diverse lover. Ja, demokratiet anno 2025 forutsetter det.

Og er det en sak vi bør være opptatt av i 2025, er det vedlikehold og utvikling av demokratiets og dets institusjoner.

At åpenhet er vanskelig, betyr imidlertid ikke at det er farlig. Men det krever endringer av kultur, holdninger, systemer og praksis. Innpåslitne journalister, masete innbyggere og åpne politiske prosesser er ikke sand i maskineriet. Det er en del av det demokratiske kretsløpet.

Kommunal Rapport og pressens eget offentlighetsutvalg har gjennom noen år undersøkt hvilke kommuner som legger best til rette for en åpen og offentlig samtale, slik Grunnlovens paragraf 100 krever. For ikke å glemme offentleglova og arkivloven.

Og er det en sak vi bør være opptatt av i 2025, er det vedlikehold og utvikling av demokratiets og dets institusjoner.

Tilgang på postlister, journalføringspraksis og åpenhet rundt politiske møter og tilhørende saksdokumenter er blant forholdene som er undersøkt.

Bedringen blant en rekke kommuner har vært påfallende. Det er aldri moro å bli omtalt som lovbrøyer eller sinke i etterlevelsen av lover og forskrifter som er ment å styrke innbyggernes og offentlighetens mulighet til å ettergå forvaltningen.

Øvrige kronikører:

Bidragstyttere fra KS
Kommunesektorens
organisasjon

Foto: Revisorforeningen

Karen Kvalevåg,
administrerende direktør i
Revisorforeningen

Foto: Riksrevisjonen

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
Riksrevisor

Foto: TI Norge

Tor Dølvik, spesialrådgiver i
Transparency International Norge og medlem
av Kommunesektorens etikuttvalg

Vinnerne av åpenhetsprisen jubler derimot åpenlyst for framgang og triumf. Kommunestyret applauderer til og med enkelte steder.

Hvorfor? Jo, de har sett verdien av at den offentlige virksomhet åpner seg for omverdenen i stedet for å vedlikeholde lukkemuskelen.

Noen steder har modige kommunedirektører gått foran og stilt det ubehagelige spørsmålet om hvorfor kommunen kommer så dårlig ut i denne målingen. Daværende kommunedirektør Inger Fjellgren ville gjøre kommunen mer åpen da hun kom dit. Resultatet var at Tana gikk fra bunnotering i 2021 til en andreplass i 2023.

Hun har fortalt om en nærmest panikkartet reaksjon da hun leste i Kommunal Rapport om bunnoteringen. – Jeg tok avisa og gikk inn til arkivet og sa: «Sånn vil jeg ha det».

Jo, de har sett verdien av at den offentlige virksomhet åpner seg for omverdenen i stedet for å vedlikeholde lukkemuskelen.

Andre steder har pliktoppfyllende og ansvarsbevisste medarbeidere gått i bresjen. Seksjonssjef Synnøve Standal i dokumentasjonssenteret i Lillestrøm kommune er eksempel på det.

At kommunen gikk på en smell i 2021 og publiserte flere dokumenter på sin postliste med taushetsbelagt informasjon om navngitte elever i kommunen, har ikke stanset arbeidet.

– Denne hendelsen gjorde at vi ble enda mer opptatt av å sikre at det vi la ut på postlista var korrekt, sa Standal til Kommunal Rapport i etterkant. Begrunnelsen hennes er at åpenhet er en veldig sterk verdi i Lillestrøm. – Vi ønsker å få tillit fra innbyggerne, og da må vi vise åpenhet. Vi har valgt å stole på teknologien, og derfor tar vi nå i bruk kunstig intelligens for å sikre åpenheten.

Oppskriften for å få til en markant forbedring eller sikre en god kultur og praksis er altså ikke spesielt komplisert. For noen handler det om å skaffe seg en god postliste og journalføringspraksis, etablere gode rutiner, blant annet for å kunne gi raskt svar på innsynskrav og sørge for opplæring av ansatte og fremme åpenhet som politisk sak. Andre steder kan KI og teknologien forsterke og videreutvikle en god praksis.

Så nei, det kan ikke bli for mye åpenhet. ●

NKRF deltar på Arendalsuka 2025

Tradisjonen tro deltar NKRF også i år på Arendalsuka. Vi er engasjert i to arrangementer. Ett i egen regi og som medarrangør av Kommunedagen sammen med Kommunalbanken, Norsk Kommunedirektørforum og Framsikt (se egen annonse på baksiden).

Tittelen på vårt eget arrangement onsdag 13. august kl. 11.00 i Kirkekjelleren i Trefoldighetskirken er «På vakt for felleskapets verdier: Forbedring og utvikling i norske kommuner». Arrangementet vil ha fokus på hvordan kontroll og revisjon kan bidra til forbedring og utvikling i kommunene og vise eksempler på hvordan kontroll og revisjon kan bidra til dette – og dermed bidra til tillit til den kommunale forvaltninga. Gjennom samtaler med ulike aktører vil vi reflektere over hvordan kommunene kan jobbe systematisk med forbedring og utvikling, med kontroll og revisjon som sentrale bidragsyttere.

Kommunedagen torsdag 14. august i Langbryggen 15 (1. etg.) i Pollen, som også blir streamet, byr på hele åtte arrangementer fra kl. 08.00 – 16.00. NKRF har et særskilt ansvar for arrangementet «Kommunedilemma» kl. 14.00

– 14.45. Her inviterer vi til en viktig samtale om etiske dilemmaer i norske kommuner. Vi vil også belyse hvordan kommunene kan balansere rollen som tjenesteyter og myndighetsutøver, og hvordan de kan utvikle verktøy og strukturer som støtter opp om etisk forsvarlig praksis.

Lederen av Kommunesektorens etikkutvalg, **Dagfinn Høybråten**, vil innlede til samtale med blant andre **Per Kristian Vareide**, som er avtroppende kommunedirektør i Stavanger, og begynner som daglig leder i Sørlandet Kommunerevisjon IKS i august.

Håper vi ses i Arendal i uke 33!

Alt om Arendalsuka 2025 er tilgjengelig på: arendalsuka.no/

Av **Harald Torbjørnsen**, daglig leder i Foreningen kommunal informasjonssikkerhet (KiNS)

Årene går – kommunale informasjonssikkerhets- og personvernutfordringer består ...

Foreningen kommunal informasjonssikkerhet (KiNS) arbeider for å styrke kommuner og fylkeskommuner sitt arbeid med informasjonssikkerhet og personvern.

Foreningen ble stiftet i 2003 og består av i overkant av 300 kommunale medlemmer og rundt 70 bedriftsmedlemmer. En medlems- og interesseforening hvor det enkelte medlem og deres ansatte bygger faglige nettverk gjennom våre møteplasser for erfaringsutveksling, rådgivning, kunnskapsformidling og kompetanseheving.

Gjennom KiNS har medlemmer og andre tilgang til ulike ressurser for bruk i sitt daglige arbeid med informasjonssikkerhet og personvern. Blant annet et dokumenthierarki basert på ISO 27001 *Ledelsessystemer for informasjonssikkerhet*, ISO 27002 *Informasjonssikkerhet, cybersikkerhet og personvern – Informasjonssikkerhetstiltak* og ISO 27701 *Sikringsteknikker*.

Et sett med maler tilpasset en kommunal hverdag for å etablere styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern som en del av kommunens/fylkeskommunens internkontroll og virksomhetsstyring. Dette er blitt svært populært og brukes i dag av mange kommunale organisasjoner over hele landet.

KiNS tilbyr kurs tilpasset kommunal sektor som spenner fra grunnkurs i informasjonssikkerhet og personvern, innføring i og av styringssystemer og kurs i DPIA (Data Protection Impact Assessment), til tekniske kurs som sikkerhetstesting og hendelseshåndtering av digitale angrep/uønskede digitale hendelser. De fleste kurs gjennomføres online med kursholder, unntaket er tekniske kurs.

I tillegg har KiNS en komplett pakke med e-læringsmoduler i grunnleggende informasjonssikkerhet og personvern, gratis tilgjengelig for alle kommunale organisasjoner. Finansiert av KS, anskaffet av KiNS og kvalitetssikret av Bærum kommune og Datatilsynet.

Mer enn 50 000 kommunalt ansatte har gjennomført en eller flere moduler. Pakken består av 8 moduler tilpasset for ulike brukergrupper i kommuner og fylkeskommuner og fungerer som et tiltak i forhold til GDPR og artikkel 24 sine krav om dokumenterbare organisatoriske tiltak.

Hvor trykker så skoene?

Ifølge Datatilsynet sine siste tilsynsrapporter er det mye som kan tyde på at kommuner og fylkeskommuner fortsatt sliter med å gjennomføre arbeid med informasjonssikker-

het og personvern på en tilfredsstillende måte. Tilbakemeldinger KiNS får gjennom vårt nettverk understøtter funnene Datatilsynet har gjort.

Det er mangelfulle behandlingsprotokoller, det styres i for liten grad etter risiko, det er manglende flyt av relevant styringsinformasjon i linja, ansvar og roller er ofte uklart definert, ofte mangelfulle styrende dokumenter, ofte mangelfulle rutiner og planverk. Det er i liten grad på plass styrende retningslinjer for sikkerhetsrevisjoner.

Men så langt KiNS har registret, så har de fleste kommunale organisasjoner som har hatt tilsyn av Datatilsynet i 2023 og 2025, sett på det som et godt hjelpemiddel for i større grad å forstå hva som kreves av dem og for å få hjelp til å heve kvaliteten på eget arbeid.

Det er likevel viktig å si at det går i positiv retning. Flere kommuner arbeider systematisk og strukturert med å ivareta en tilfredsstillende informasjonssikkerhet og ha et godt personvern.

Dessverre er det for stort strekk i laget og for mange gjør en for dårlig jobb. Det er derfor et sterkt behov for felles innsats for å redusere risikoen for uønskede konsekvenser for innbyggere, ansatte og brukere. Samt bidra til å opprettholde tilliten til kommunal sektor i samfunnet.

KiNS og NKRF

Gjennom styrevedtak i både KiNS og NKRF har organisasjonene inngått en avtale om samarbeid. Det betyr i praksis at vi har en gjensidig interesse av å samarbeide om å styrke kommuner og fylkeskommuner sitt arbeid med informasjonssikkerhet og personvern. Alle ansatte hos NKRF sine medlemsbedrifter har medlemsfordeler hos KiNS og kan benytte seg av kurs, konferanser o.l. til medlemspriser.

KiNS ser fram til et spennende samarbeid med NKRF i årene som kommer slik at vi sammen kan styrke kommuner og fylkeskommuner sitt arbeid med informasjonssikkerhet og personvern. ●

Harald Torbjørnsen er daglige leder i KiNS. Han har i flere år arbeidet med utfordringene kommuner og fylkeskommuner har knyttet til informasjonssikkerhet og personvern.

NKRFs årsmøte 2025 – stort engasjement

Gjennomføringen av årsmøtet i Bergen var preget av stort engasjement og mange avstemninger. Styreleder Per Olav Nilsen ble gjenvalgt for to nye år.

Årsmøtet 2025 ble avholdt 16. juni på Grand Hotel Terminus i Bergen i forkant av den tradisjonelle fagkonferansen samme sted.

Det var nærmere 80 personer til stede, og disse representerte 77 *personlige* stemmer, 128 *personlige fullmakter* og 717 *bedriftsstemmer* (fordelt på 26 bedriftsmedlemmer). Antallet bedriftsstemmer skal iht. vedtektene utgjøre minst 2/3 av de totalt mulige stemmene på årsmøtet (§ 8).

Årsmøtet tok lenger tid enn vanlig, og det ble som de siste årene, ledet med stø hånd av æresmedlem *Reidar Enger*, tidl. sekretariatsleder for kontrollutvalget i Oslo kommune. Med seg som varadirigent, hadde han *Øyvind Nordbrønd Grøndahl*, avdelingsleder forvaltningsrevisjon i Romerike revisjon IKS.

I tillegg til de ordinære årsmøtesakene - årsregnskap, beretninger, årsbudsjett og valg, var det saker om styrets forslag til strategi for perioden 2025 – 2035 og strategiske føringer for perioden 2025 – 2028 og en orientering om kvalitetskontrollordningen.

Den saken som fikk mest oppmerksomhet var saken om **beslutningsstruktur, sammensetning av NKRFs organer, herunder vedtektsendringer, samt retningslinjer for NKRFs valgkomite**. Mange engasjerte seg i debatten, og det ble framsatt flere ulike forslag, som det ble stemt over.

Ikke alle avstemningene var enstemmige, men følgende hovedpunkter ble vedtatt:

- NKRF skal fortsatt ledes av et styre på fem medlemmer, men det er tilføyd i vedtektene at alle faggrupper bør være representert i styret.
- Styret gis fullmakt til å delegere myndighet til komiteer oppnevnt av årsmøtet. Dette må enten framgå av særskilte vedtak i styret eller framgå i reglementet for den enkelte komite. Slik delegasjon skal imidlertid ikke skje i saker av betydning for andre fagkomiteers område.
- Kontrollutvalgskomiteen endrer navn til kontrollutvalgssekretariatskomiteen og disiplinærkomiteen endrer navn til etikk- og disiplinærkomiteen.
- Styret gis fullmakt til å oppnevne ett ekstra medlem i etikk- og disiplinærkomiteen ved behandling av saker som vedrører sekretariatsvirksomhetene. Det ekstra medlemmet skal være ansatt i en sekretariatsvirksomhet.
- Et alternativt forslag til retningslinjer for valgkomiteen.

Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt uten motkandidater. Styreleder Per Olav Nilsen ble gjenvalgt for to nye år. Det samme ble styremedlem Arnt Robert Haugan. Ingen av fagkomitelederne var på valg, men det ble valgt fem nye komiteemedlemmer. En samlet oversikt over NKRFs tillitsvalgte er tatt inn på de neste sidene. ●

Dirigentbordet (f.v.): styreleder Per Olav Nilsen, møtedirigent Reidar Enger, møtesekretær Rune Tokle og varamøtedirigent Øyvind Nordbrønd Grøndahl

Tillitsvalgte i NKRF 2025-2026 etter valgene på årsmøtet i Bergen 16. juni 2025

STYRE

	Navn	Bedrift	Valgperiode
Leder	Per Olav Nilsen	Trondheim kommunerevisjon	2025-2027, gjenvalg
Nestleder	Ragnhild Aashaug	Konsek Trøndelag IKS	2024-2026
Medlem	Mona Moengen	Viken kontrollutvalgssekretariat IKS (VIKUS)	2024-2026
Medlem	Arnt Robert Haugan	Revisjon Midt-Norge SA	2025-2027, gjenvalg
Medlem	Tor Ole Holbek	Agder Kommunerevisjon IKS	2024-2026
1. varamedlem	Kirsti Torbjørnson	Vestfold og Telemark revisjon IKS	2025-2026, gjenvalg
2. varamedlem	Anne Haug	Konsek Øst IKS	2025-2026, gjenvalg

REVISJONS- OG REGNSKAPSKOMITE

	Navn	Bedrift	Valgperiode
Leder	Unn Helen Aarvold	Oslo kommune, Kommunerevisjonen	2024-2026
Medlem	Knut Tanem	Revisjon Midt-Norge SA	2024-2026
Medlem	Björg-Karin Steinhau	KomRev NORD IKS	2024-2026
Medlem	Monica Smith-Tønnesen	Agder Kommunerevisjon IKS	2025-2027, gjenvalg
Medlem	Tore Kvisvik	Møre og Romsdal Revisjon SA	2025-2027, ny som fast
Varamedlem	Jolanta Betker	Østre Viken kommunerevisjon IKS	2025-2026, ny som vara

FORVALTNINGSREVISJONS- OG EIERSKAPSKONTROLLKOMITE

	Navn	Bedrift	Valgperiode
Leder	Anne Sæterdal	Vestfold og Telemark revisjon IKS	2024-2026
Medlem	Hilde Ludt	Oslo kommune, Kommunerevisjonen	2024-2026
Medlem	Margrethe Haugum	Revisjon Midt-Norge SA	2025-2027, gjenvalg
Medlem	Susanne Arntzen Langnes	KomRev NORD IKS	2025-2027, ny
Medlem	Iver Fiksdal	Deloitte AS	2025-2027, gjenvalg
Varamedlem	Charlotte Blomvik	Møre og Romsdal Revisjon SA	2025-2026, ny

KVALITETSKONTROLLKOMITE

	Navn	Bedrift	Valgperiode
Leder	Øyvind Nordbrønd Grøndahl	Romerike revisjon IKS	2024-2026
Medlem	Inger Lise Døvle	Vestfold og Telemark revisjon IKS	2025-2027, ny
Medlem	Anett Lauvland	Sørlandet kommunerevisjon IKS	2025-2027, ny
Varamedlem FR-personlig	Margrete Mjølhus Kleiven	KomRev NORD IKS	2025-2026, gjenvalg
Varamedlem RR-personlig	Tommy Pettersen	Revisjon Øst IKS	2025-2026, gjenvalg

KONTROLLUTVALGSKOMITE

	Navn	Bedrift	Valgperiode
Leder	Pål Ringnes	Viken kontrollutvalgssekretariat IKS (VIKUS)	2024-2026
Medlem	Torbjørn Brandt	Konsek Trøndelag IKS	2025-2027, gjenvalg
Medlem	Carine Jøssang	Rogaland kontrollutvalgssekretariat IKS	2024-2026
Medlem	Randi Blystad	Oslo kommune, Kontrollutvalgets sekretariat	2025-2027, ny
Varamedlem	Willy Gill	Agder Sekretariat KO	2025-2026, gjenvalg

DISIPLINÆRKOMITE

	Navn	Bedrift	Valgperiode
Leder	Inger Anne Ankersen	Viken kommunerevisjon IKS	2024-2026
Medlem	Magnus Solsvik	Sørlandet kommunerevisjon IKS	2025-2027, gjenvalg
Medlem	Unni Romstad	Revisjon Midt-Norge SA	2024-2026
Varamedlem	Aud Opgård	KomRev NORD IKS	2025-2026, gjenvalg

VALGKOMITE

	Navn	Bedrift	Valgperiode
Leder	Morten Alm Birkelid	Revisjon Øst IKS	2025-2027, gjenvalg
Medlem	Lars-André Hanssen	KomRev NORD IKS	2024-2026
Medlem	Kari Louise Hovland	Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet KO	2025-2027, gjenvalg
Varamedlem	Sunniva Tusvik Sæter	Revisjon Midt-Norge SA	2025-2026, ny

REVISORER

	Navn	Bedrift	Valgperiode
Revisor	Camilla Eide	Romerike revisjon IKS	2025-2027, gjenvalg
Revisor	May-Britt Bratlie	Oslo kommune, Kommunerevisjonen	2024-2026
Vararevisor	Janne Aassveen	Oslo kommune, Kommunerevisjonen	2025-2026, gjenvalg

NKRFs konferansetilbud:

- Samling for kontrollutvalgssekretariater 2025 | 21. – 22. oktober, Oslo
- NKRFs Lederkonferanse 2025 | 5. – 6. november, Lillestrøm
- Fagtreffet for regnskapsrevisorer 2025 | 18. – 19. november, Gardermoen
- NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2026 | 27. – 28. januar, Gardermoen
- Arena for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2026 | 18. – 19. mars, Oslo
- NKRFs fagkonferanse 2026 | 11. – 12. juni, Trondheim

Sett av datoene i kalenderen nå – vel møtt!

– kontroll og revisjon i kommunene

For nærmere informasjon og påmelding
→ nkrf.no/kurs

Storingsvedtak i tråd med NKRFs innspill: Forenkling av tilskuddsordning på vei

Stortingets kommunal- og forvaltningskomité foreslår i sin innstilling til kommuneproposisjonen for 2026 et vedtak som direkte følger opp utfordringer NKRF har løftet frem.

Vedtaket lyder:
«Stortinget ber regjeringen følge opp Riksrevisjonens rapport om tilskudd til ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene, slik at tilskuddsordningen utformes enklere og mindre administrativt krevende for kommunene, og slik at en unngår forskjellsbehandling og ineffektiv ressursbruk. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget i Kommuneproposisjonen for 2027.»

Dette er et viktig gjennomslag, sier **Per Olav Nilsen**, styreleder i NKRF:

– Det er positivt at Stortinget ber regjeringen ta tak i dette. For oss handler det både om forenkling, rettferdighet og faglig forsvarlighet. Vi må sikre at ressursene faktisk når frem til brukerne – ikke brukes opp i byråkrati.

NKRF har det siste året vært tydelige på behovet for endringer i dagens tilskuddsordning. Blant annet har organisasjonen pekt på krevende dokumentasjonskrav, manglende standardisering av beregninger og ulik praktisering mellom kommuner – noe som kan føre til både ineffektiv ressursbruk og urimelig forskjellsbehandling.

Unn Helen Aarvold, leder av NKRFs revisjons- og regnskapskomité, understreker betydningen av forenkling:

– Vi er svært glade for at komiteen har lyttet. Dagens ordning legger et uforholdsmessig stort ansvar på kommunene og revisorene og skaper fare for utilsiktet feil. En forenkling vil gjøre det lettere å sikre korrekt bruk av midlene, og at tiden brukes på tjenestene – ikke på dokumentasjon som ikke gir merverdi.

Rune Tokle, daglig leder i NKRF, trekker frem viktigheten av politisk dialog:

– Vi har hatt gode og konstruktive møter med både Arbeiderpartiet og SV på Stortinget. Det er derfor ekstra gledelig å se at vedtaket følger opp nettopp de forslagene vi har løftet frem.

NKRF mener vedtaket er et tydelig signal om at det er behov for å modernisere og målrette ordningen for toppfinansiering. Dette vil både gi kommunene bedre rammevilkår og styrke samfunnets tillit til at midlene brukes effektivt og rettferdig. ●

Lenke til kommunal- og forvaltningskomitéens tilrådning II (Innst. 532 S (2024-2025)):
stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2024-2025/inns-202425-532s/

Nye lover

Den nye forvaltningsloven og den nye arkivloven er sanksjonert i statsråd.

Det er foreløpig ikke bestemt når den nye **forvaltningsloven** (Lov 20. juni 2025 nr. 81) trer i kraft, og det er åpnet for at de enkelte bestemmelsene kan settes i kraft til forskjellig tid og å gi overgangsregler.

Den nye loven viderefører reglene om enkeltvedtak og alle rettighetene den enkelte har i kontakt med det offentlige.

En av de viktigste endringene i den nye loven er at den legger til rette for at forvaltningen kan være **teknologinøytral**. Den skal åpne for rask og effektiv saksbehandling, men forvaltningslovens regler om veiledning, informasjon, utredning og skriftlighet skal ivaretas.

Reglene om **habilitet** viderefører hvem de gjelder for og virkningene av inhabilitet. De nye reglene dekker

både det å fatte et vedtak og det å tilrettelegge for en avgjørelse. Inhabilitet omfatter alle aktiviteter som kan påvirke utfallet av en sak, for eksempel deltakelse i diskusjoner eller skriving av utkast.

Taushetsplikt og deling av taushetsbelagte opplysninger er grundig behandlet i den nye loven, se for eksempel § 34 om unntak og deling av personopplysninger.

Den nye **arkivlova** (Lov 20. juni 2025 nr. 96) trer i kraft 1. januar 2026. Den fører videre mye av det som er gjeldende rett, men lovreglene er utformet for å passe bedre til moderne arbeidsmåter i offentlig forvaltning.

Departementet tar sikte på å sende et forslag til en ny arkivforskrift på høring like etter sommeren. ●

Nytt verktøy for stø økonomisk kurs

KS lanserer i sommer et verktøy som gir råd for økonomistyring basert på en fersk rapport som blant annet viser hvor hardt økonomiske sjokk kan ramme kommunene.

Det nye verktøyet er utviklet av Oslo Economics og Telemarksforskning, og gir konkrete anbefalinger for tre sentrale nøkkeltall: Netto driftsresultat, disposisjonsfond og netto gjeld. Formålet er å gi kommunesektoren bedre grunnlag for økonomiske beslutninger og langsiktig planlegging.

• Netto driftsresultat

Anbefalingen tar utgangspunkt i et gjennomsnittlig nivå på 1,75 prosent for kommunene og 4 prosent for fylkeskommunene. Dette bygger på prinsippet om formuesbevaring og gjelder sektoren som helhet – ikke enkeltkommuner. Anbefalingen for enkeltkommuner vil avhenge av planlagt investeringsnivå og egenfinansiering.

• Disposisjonsfond

For å håndtere økonomisk usikkerhet bør kommunene i gjennomsnitt ha et disposisjonsfond tilsvarende rundt 5 prosent av driftsinntektene. Anbefalt nivå varierer fra under 2 til over 8 prosent avhengig av blant annet gjeldsnivå. Hele 108 kommuner har lavere buffer enn anbefalt.

Bak anbefalingene ligger analyser av økonomiske sjokk – som rentehopp og plutselige inntektsfall. Slike sjokk har blitt mer ekstreme de siste årene og kan få langvarige konsekvenser for kommuneøkonomien.

Anbefalingene tar høyde for at kommunene skal kunne håndtere en rentøkning på to prosent over tre

år, og inntektssjokk tilsvarende de ti prosent mest ekstreme tilfellene.

• Netto gjeld

Generelt anbefales det at netto lånegjeld, fratrasket ubundne investeringsfond, ikke overstiger 85 prosent av driftsinntektene. Med et slikt gjeldsnivå skal kommunene og fylkeskommunene kunne tåle rentøkninger i tråd med risikoanalysene, forutsatt at de har et disposisjonsfond på omtrent 5 prosent. Disposisjonsfondet må tilpasses gjeldsnivået.

Skreddersydd Excel-verktøy

I tillegg til selve rapporten er det utviklet et Excel-verktøy som gir individuelle anbefalinger for hver kommune og fylkeskommune. Verktøyet tar hensyn til lokale behov for investeringer og bufferkapital, og gir dermed et godt grunnlag for økonomiske beslutninger. Dette er fortsatt under utvikling og blir tilgjengelig for KS-abonnentene i løpet av juli måned. ●

Rapporten «Anbefalinger om nivå på sentrale økonomiske nøkkeltall for kommunal sektor» kan fritt lastes ned fra nettsidene til KS:

ks.no/fagomrader/okonomi/kno/nytt-verktoy-for-sto-okonomisk-kurs/

Ny styreveileder for IKS

I samarbeid med Samfunnsbedriftene har Orgbrain laget en veileder om styrearbeid i interkommunale skaper (IKS).

Den nye veilederen, skal gi styremedlemmer, styrekandidater og andre interesserte en tydelig og praktisk forståelse av styrearbeid i interkommunale selskaper.

Det finnes nå nær 230 interkommunale selskaper i Norge. For ved siden av representantskapet og administrasjonen, utgjør IKS-styrene en grunnleggende del av «treenigheten» som styrer selskapet. Så her er rolleforståelsen viktig.

Det følger et betydelig ansvar av å sitte i styret for et IKS. Gjennom forsvarlig organisering, realistiske planer og tett oppfølging av virksomhetens drift, skal styret sørge for at selskapet når sine mål innenfor lovens rammer.

Veilederen for styrearbeid gir en god oversikt over det mest relevante regelverket som et IKS-styre må forholde

seg til. I tillegg inneholder den anbefalinger om hvordan et styre bør jobbe. Veilederen tar blant annet for seg:

- Styrets rolle og ansvar
- Styrets sammensetning
- Samspillet med eiere/eierdialog
- Saksbehandlingsregler for effektivt styrearbeid
- Behandling av styresaker
- Innkalling til møter
- Styreevaluering
- Godtgjørelse ●

Veilederen «God styrearbeid i interkommunalselskaper (IKS) – en praktisk guide» kan fritt lastes fra Samfunnsbedriftenes nettsider:

samfunnsbedriftene.no/artikkel/styreveileder-for-iks-gratis

ARTIKKELPRISEN 2024

Øyvind Nordbrønd Grøndahl er tildelt kontroll & revisjons artikkelpris for 2024.

Prisen henger høyt, og den har vært delt ut siden 1995. I juryens vurdering av artiklene er det blitt lagt vekt på flere kriterier, blant annet at artikelen skal ta opp et aktuelt tema, ha faglig tyngde og bringe nytt lys over et tema

samt at stoffet skal være presentert på en lett forståelig måte.

Juryen har bestått av: styreleder og ansvarlig redaktør Per Olav Nilsen, daglig leder Rune Tokle og seniorrådgiver Bjørn Bråthen.

Øyvind Nordbrønd Grøndahl, avdelingsleder forvaltningsrevisjon i Romerike revisjon IKS, ble tildelt prisen for artikkelen "Revisjon av bærekraftsarbeid i kommunene", som sto i kontroll & revisjon nr. 6/2024.

Prisen for 2024 ble delt ut til prisvinnerens store overraskelse under festmiddagen etter NKRFs årsmøte 2025 i Bergen.

Artikkelen skårer høyt i forhold til vurderingskriteriene, og den er meget godt mottatt. Netversjonen er godt besøkt det siste året på NKRFs nettsider.

Øyvind starter artikkelen med å stille noen spørsmål knyttet til temaet, og som han reflekterer rundt i fortsettelsen:

«... hva innebærer det egentlig? Hvordan kan revisorer bidra til at kommunene utvikler seg i bærekraftig retning? Hva er særegent med «bærekraft» som ansvarsområde i kommunene, og område for revisjon? Hvilke forutsetninger må på plass for at revisor skal ha en rolle? Hva kan forventningene til kommunene være? Og hvordan kan vi tilnærme oss?» ●

NKRFs HEDERSTEGN I SØLV MED DIPLOM GIKK TIL ...

Under middagen etter NKRFs årsmøte 2025 i Bergen ble **Øyvind Nordbrønd Grøndahl** og **Rune Tokle** tildelt NKRFs hederstegn i sølv med diplom.

Fra begrunnelsene for tildelingene siteres følgende:

Øyvind har i en årrekke vært medlem, og i de siste årene også leder, av kvalitetskontrollkomiteen. At revisjonsenhetene tilknyttet NKRF har tillit blant oppdragsgivere og kommuneadministrasjoner er helt avgjørende for vårt virke. Kvalitetskontrollen skal bidra til å sikre dette. Som leder av kvalitetskontrollkomiteen har Øyvind hatt en sentral rolle for å sikre en velfungerende ordning som oppnår sitt formål.

Øyvind Nordbrønd Grøndahl

Som kvalitetskontrollør opplever jeg blant annet at Øyvind har gjort en svært viktig innsats for å utvikle kvalitetskontrollen, både med hensyn til retningslinjer/malverk og når det gjelder å sikre en mest mulig ensartet praksis blant kontrollørene, noe som er viktig for at ordningen skal fungere som tenkt og ha legitimitet blant medlemmene. Øyvind er også alltid på tilbudssiden og fungerer som en god sparringspartner for kontrollørene.

Fakta om Øyvind: Han har jobbet med forvaltningsrevisjon i Romerike revisjon IKS siden 2015 og vært avdelingsleder på området fra 2020. Han har vært varamedlem (2015-17), medlem (2017-21) og leder (2021-) i kvalitetskontrollkomiteen. I tillegg har han bidratt som foredragsholder på ulike konferanser, og skrevet flere artikler i kontroll & revisjon.

Runes innsats som daglig leder, etter at han tiltrådte 1. januar 2017, bør være godt kjent for styret og alle medlemmene. Selv om Rune «kun» har tjent NKRF og medlemmene i egenskap av å være ansatt, er det ikke er noe tvil om at han har gjort seg fortjent til denne hederen.

Rune Tokle

Han har lagt ned en betydelig innsats langt utover det som kan forventes. Siden 2017 kan NKRF vise til en positiv utvikling på mange områder. Og med Rune som en trygg og sterk daglig leder, har NKRF i denne perioden løst i havn mange krevende saker både eksternt og internt.

Rune har blant annet med sitt rikholdige nettverk sørget for økt synlighet og omdømme for NKRF og for kontroll og revisjon i kommunene, jf. for eksempel Arendalsuka og Kontrollutvalgskonferansen. ●

kontroll & revisjon utgis av:

NKRF – kontroll og revisjon i kommunene
Postboks 1417 Vika,
0115 Oslo
Tlf.: 23 23 97 00

E-post: post@nkrf.no

www.nkrf.no
www.linkedin.com/company/nkrf
www.facebook.com/nkrf.no

Bankkontonr.: 1450.12.70424
Org.nr.: 975 450 694 MVA

Ansvarlig redaktør:

Styreleder Per Olav Nilsen

kontroll & revisjon kommer ut seks ganger i året:

2.1., 3.3., 2.5., 1.7., 1.9. og 3.11
Frist for innsending av stoff til NKRF er som hovedregel den 5. i måneden forut for utgivelse.

Abonnementspris:

Kr 575 pr. år

Forsidebilde:

Foto: Knut Erik Lie

Annonsepriser:

1/1-side baksider kr 6 250
1/1-side andre sider kr 5 700
3/4-side kr 5 050
1/2-side kr 4 400
1/4-side kr 3 250
1/8-side kr 1 950
Prisene er ekskl. mva.
Rabatt vurderes ved flere innrykk.
Andre annonseformat etter forhandlinger.

Opplag: 1600
ISSN 2703-9692

Foto som ikke er merket med rettighetshavere eies av NKRF.

Skann QR-koden og få kontroll & revisjon direkte på smarttelefon eller nettbrett.

Grafisk design og trykk:
Merkur Grafisk AS

Returadresse:
NKRF
Postboks 1417 Vika
0115 Oslo

Arendalsuka 2025

KOMMUNEDAGEN

Velkommen til Langbryggen 15
Torsdag 14. august

8.00:

Den geopolitiske situasjonen og hva det betyr for kommunesektoren

Med: Iver B. Neumann, direktør,
Fridtjof Nansens Institutt

9.00:

Kommuner, kommunekommisjon og omstilling

Med: Eivind Dale, leder,
Kommunekommisjonen m.fl.

10.00:

Generalistkommunen og ny (frivillig) kommunereform?

Med: Tom Cato Karlsen, statsforvalter i Nordland,
Emil Raaen, satssekretær KDD, ordførere fra
Gjøvikregionen m.fl.

11.00:

En norsk helsereform - en kopi av den danske?

Med: Anne Hafstad, spaltist, sykepleier
og dr. philos m.fl.

12.00:

Hjelp! Alle vil ha av kommunens arealer - hva gjør vi?

Med: Gro Sandkjær Hansen, forsker/
professor, NIBR, OsloMet, NMBU m.fl.

13.00:

Glasskula for kommune- økonomien inn mot 2026

Med: Tom Pehrson, senior makro- og
rentestrateg, KBN m.fl.

14.00:

Kommunedilemma

Med: Dagfinn Høybråten, leder,
Kommunesektorens etikkutvalg m.fl.

15.00:

Valg i krigstid: Hvordan tar vi vare på demokratiet mens det er under angrep?

Med: Marie Benedicte Bjørnland, dir.
Valgdirektoratet, Jette Christensen m.fl.

Torsdag 14. august

Langbryggen 15, Pollen

www.kbn.com/arendalsuka-2025

Kommunedagen er et samarbeid mellom Kommunalbanken (KBN), NKRF, Norsk Kommunedirektørforum og Framsikt.